

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

2 Quid sit dominium perfectum, seu plenum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

cura acceptatione: per testamentum, vel successio-
nem ab intestato, secuta acceptatione: tale etiam
Ius est dominium rei, & usus, & usufructus, id
est, Ius utendi & fruendi, respectu rei quæ sub-
est illis Iuribus, item Iura quæ dicuntur *seruitu-
tes*; Ius etiam hypothecæ & pignoris; denique
omne Ius, quod rem aliquam siue corporalem,
(vt sunt agri, domus, supellex) siue incorpora-

lem (vt sunt officia, beneficia, redditus, seruitutes,
& similia) ita nobis obstrictam tenet, vt ex
ea possimus percipere fructus, vel emolumenta,
vel securitatem creditorum, vel honorem, dicitur
Ius in re. quocumque autem res talis tran-
seat, potest vindicari tamquam nobis obstricta;
quia res omnis transit cum suo onere, quo est
affecta.

CAPVT TERTIVM.

De speciebus Iuris realis; vt sunt dominium, usufructus,
usus, possessio, & alia quædam.

Habet 13. Dubitationes.

DVBITATIO PRIMA.

Quid sit dominium in genere, & quænam eius species.

RESPONDEO, *Dominium* in genere
duo includit, nempe potentiam
quandam, & auctoritatem in rem
vel personam (vt colligitur ex
D. Thom. de Potentia q. 7. a. 10.)
& subiectionem rei, vel personæ,
talem, vt inde dicatur ipsa esse alterius. Dominus
enim vocatur qui habet aliquid suum, de quo
possit disponere, vel in quod auctoritatem exerce-
re. qui autem nihil habet suum, in quod exerat
potestatem, non dicitur Dominus.

Dominium generatum.

Itaque *dominus* in genere nihil videtur esse aliud
quàm ius gubernandi vel disponendi de re aliqua,
tamquam sua. *Suum* autem dicitur, quod ita sub-
iectum & astrictum illi, cuius esse dicitur, vt possit
de eo disponere proprio Iure, non ex commissione
alterius. Sic ius quod Deus habet in vniuersam
creaturam tamquam rem suam, quo potest de illa
statuere quod placuerit, est dominium Dei, &
quidem perfectissimum, cum creatura perfectissi-
mè sit eius, vt pote ei summè subiecta & obstricta
ratione creationis, conseruationis, gubernationis,
& summa ab eo dependentiæ omnium quæ in ipsa
sunt. Similiter Ius quod Rex habet in suum reg-
num, Dux in suum ducatum, & quiuis in suas
possessiones, dominium vocatur.

Dominium Dei.

Dominium Iurisdictionis.

Hoc modo *Dominium* diuidi potest in domi-
nium Iurisdictionis & Proprietatis. *Dominium Iu-
risdictionis* est potestas gubernandi suos subditos.

Dominium proprietatis.

Gubernandi actus sunt præcipere, vetare, permit-
tere, iudicare, punire, præmiare. *Dominium proprie-
tatis* est Ius disponendi de re aliqua tamquam sua
in suum commodum. ab hoc dominio quisque di-
citur rei suæ dominus; siue ille sit persona priuata,
siue publica, siue communitas. nam persona pu-
blica & Respub. potest possidere bona iure priua-
to, instar priuatæ personæ. *Dominium Iurisdictionis*
diuiditur eo modo, quo Iurisdicctio ordinaria,
quia ab hac non videtur distingui. vnde aliud est
seculare, aliud *Ecclesiasticum*. *Seculare* est quod
in rebus secularibus gubernat, pacem & publi-
cam tranquillitatem procurans, vt est potestas
Imperatoria, Regia, Ducalis, Comitalis, Mar-
chionalis, & similes, respectu prouinciarum, op-
pidorum, & pagorum, quæ ipsis proprio Iure in

Dominium Iurisdictionis.

negotiis secularibus subsunt. *Ecclesiasticum do-
minium* quod in rebus sacris & in rectè viuendi
ratione dirigit, cultum diuinum, & salutem ani-
marum spectans; vt est potestas Papalis, Patriar-
chalis, Archiepiscopalis, Episcopalis, & aliæ infe-
riores, respectu subditorum, qui ipsis in spiri-
tualibus subsunt. *Dominium proprietatis* diuidi
potest in perfectum & imperfectum. *Perfectum*
dicitur quod continet proprietatem rei & com-
modorum eius. *Imperfectum*, quod tantum habet
vel proprietatem rei absque emolumentis, vel
emolumenta absque rei proprietate. Vnde hoc
dominium est duplex: aliud enim dicitur *directum*,
aliud *vtile*. *Directum* continet solam rei proprie-
tatem: vnde habens hoc dominium solet dici proprie-
tarius. Tale dominium est quod habet filius-
familias in peculio quod dicitur aduentitium; &
Princeps in feudis; & qui dedit agrum ad emphy-
teusim, in agro; & omnis is qui dicitur dominus
eorum, quorum alteri concessus est usufructus.
Dominium vile continet solam rei commodita-
tem & vtilitatem. Tale est quod habet usufructua-
rius, feudatarius, emphyteuta. Hic tamen aduer-
tendum est, ne dominium directum esset omnino
inutile, Iure statutum est, vt certis quibusdam casu-
bus dominium vile redeat ad dominium direc-
tum. vt patet Institut. de vsufr. §. 1. Vide Silue-
strum verbo *Dominium*, q. 1. & 2. Omnis domi-
nio Iurisdictionis (de quo 1. 2. quæst. 95. tractan-
dum) explicandæ nobis sunt præcipuæ species do-
minij proprietatis, & quædam Iura affinia.

Dominium Iurisdictionis.

DVBITATIO II.

Quid sit dominium perfectum seu plenum.

Notandum est, *Dominium* veteribus Latinis
dici *mancipium*, quod potissimum apprehen-
sione manuum hoc Ius acquiratur. vnde *res man-
cipi* dicebantur, quæ dominio erant subiectæ; &
homo sui mancipij, qui sui iuris erat: *dari & accipi
mancipio*, cuius transferebatur dominium. postea
hoc Ius cæpit vocari dominium, quo nomine
passim vruntur Auctores Digestorum, vt patet tit.
de acquirendo rerum dominio, & alibi.

Nunc

7
Quid do-
minium
perfectum

Nunc Resp. Hoc dominium sic posse defini-
ri; Dominium est ius in re, extendens se ad omnem
eius usum seu dispositionem, nisi lege prohibea-
tur. Definitur hic dominium plenum, continens
in se dominium directum & utile. Definitio habet
tres partes. Prima est *ius in re*, hoc enim est loco

8
Dominium
iurium.

rem. Dico *in re* generatim, quia etsi Iuris periti
tantum rerum corporalium velint esse dominium;
incorporalia autem (vt officia, iura) possideri *quasi*
domino; tamen hæc differentia passim non serua-
tur, neque vulgò, neque à Theologis, neque à
Iuris peritis; dicimur enim passim domini reddi-
tuum, & similia iurium. vnde quotidie emun-
tur & venduntur etiam chirographa, & actiones
personales, & seruitutes. Secunda, *Extendens se*
ad omnem eius usum: quæ pars est loco differentia.
nam proprium est perfecti dominij, vt possis re
tua vt pro tuo arbitratu, eam vel tibi seruando,
vel vendendo, vel donando, vel vastando. Hic ex-
cluduntur Primò, omnia ea iura, quæ etsi dica-
tur dominia, non sunt tamen dominia plena; vt
dominium directum, quod est dominium proprie-
tatis nuda sine usufructu: & *dominium utile*,
quod est solius usufructus, vel vsus: & *dominium*
Iurisdictionis, quale habet rex in regnum, & om-
nis superior in subditos. Secundo excluditur ius
pignoris, & hypotheca, & similia. quamuis enim
per hæc obtineatur aliquod ius in re ad aliquem
determinatum effectum & usum, non tamen ad
omnem usum: quia res, in quibus hæc iura habentur,
non possunt vendi, donari, destrui. Sic Reli-
giosus non habet dominium in vestes & libros,
quia non habet ius ad omnem eorum usum, sed
solum ad determinatum.

Ad omnem
usum.

Quæ ex-
clusa.

9
Lex inter-
dum impe-
dit usum.

Tertia est, *nisi lege prohibeatur*. quia etsi domi-
nium ex natura sua tale sit vt tribuat potestatem
ad usum seu dispositionem rei qualemcumque;
tamen interdum lege impediens fit vt hæc pote-
stas non possit exire in actum. Sicut qui habet
potentiam naturalem videndi, impeditur inter-
dum ne possit ea vt ad videndum; quo impedi-
mento sublato, statim sine accessione noui auxi-
lij potest in actum exire. Sic pupillus prohibetur
alienare rem suam vsque ad certum tempus,
cum tamen sit verus dominus, vt Apostolus ait
ad Gal. 4. Sic maioratus, fideicommissa, & alia
bona, quæ dicuntur vinculara, alienari ex legum
dispositione non possunt; cum tamen yero do-
minio possideantur. non enim hoc impedi-
mentum quod lex inducit, tollit naturam dominij aut
Ius in re, sed solum impedit eius Iuris usum ali-
quem & executionem; quo impedimento per la-
psum temporis, vel aliter cessante, sine collatione
noui Iuris potest illa alienare. Simili modo potest
impediri per votum & iuramentum, vt infra
patebit.

10 Ex his facile intelligi potest illa Iuris peritorum
definitio, *Dominium est Ius perfecte disponendi de*
re corporali, nisi lege prohibeatur. vbi corporali me-
lius omittitur, vt dictum est. Hæc tamen definitio
non explicat hoc ius esse in re fundatum; quod ta-
men ad rationem dominij est necessarium.

Dices, Dominium videtur quid prius Iure

ideo enim habes ius in re illa ad omnem usum &
dispositionem, quia es eius dominus; non contra:
ergo dominium non est formaliter Ius.

Resp. Perfecta ratio dominij non est prior Iure 11
& potestate disponendi de re; sed hanc essentialiter
includit: esse enim dominum rei, est rem illam
ita habere sibi subiectam & astrictam per aliquem
actum, v.g. per emptionem & apprehensio-
nem, vt ex vi illius subiectionis possis de ea libere
disponere. Itaque *dominium* ex parte rei dicit sub-
iectionem rei, & veluti seruitutem, qua domino
est obstricta, & dicitur formaliter esse res mea,
tua, sua: ex parte domini dicit non tantum nudam
illam habitudinem, qua dicitur rem habere per
emptionem & traditionem, sed etiam potestatem
& ius quæ ex vi modi illius habendi sequuntur.
Ad rationem in oppositum

Resp. Etiam dicimus hominem posse intelligen-
re, quia habet intellectum; & tamen intellectus
essentialiter est potentia intelligendi. Itaque iste
modus loquendi non est sufficiens signum, ratio-
nem dominij esse priorem quam sit ratio Iuris;
potentia enim omnis considerata in se & ad se, con-
cipitur vt prior seipsa, considerata in ordine ad
actum; cum tamen reuera prior non sit; eò quod
respectus & ordo ad actum sit illi essentialis.

DVBITATIO III.

Quenam requirantur ad dominij acqui- sitionem.

Respondeo, & Dico Primò, Quando domi- 12
nium ab vno in alium transferendum est, ad
acquisitionem dominij ordinari duo requirun-
tur, *titulus* & *traditio*: ita docet Couar. lib. 2. var.
c. 19. Colligitur aperte L. Traditionibus. 20. C. de
pactis. *Traditionibus dominia rerum, non nudis pactis*
transferuntur. iuncta simul lege Numquam. 31.
7. de acquir. rer. dom. *Numquam nuda traditio*
transfert dominium; sed ita, si venditio aut aliqua in-
sta causa praceserit, propter quam traditio sequere-
tur. Ex his duabus legibus aperte habetur vtrum-
que requiri & sufficere. Ratio est ipsa legum dispo-
sitio: nam Iure natura non est necessaria traditio:
est tamen rationi consona. quia sicut vt possim re
aliqua vt naturaliter, requiritur in me vis vtendi,
& in re conueniens applicatio: ita, vt possim re
aliqua vt moraliter tamquam dominus, requiritur
ex parte mea aliquod ius, per contractum
aliquem, vel similem modum, & ex parte rei de-
bita applicatio, quæ fit per traditionem vel appre-
hensionem. Accedit, quod hac ratione euitetur
etiam incertitudo dominiorum, multarum litium
seminarium.

Titulus est id in quo totum ius primitus fun- 15
datur, vt emptio, donatio, successio hereditaria, &
similia. per hæc tamen nondum habetur domi-
nium, aut ius in re; sed solum ad rem: nisi accedat
certa quædam traditio, quæ est veluti conditio nec-
cessaria vt ex vi prioris donationis vel emptionis
resulter dominium. Vnde si Petrus tibi vendi-
disset prædium, domum, pannum, equum, vel
aliud quiddam, & ante traditionem venderet al-
teri & traderet, secundus emptor acciperet eius
dominium, nec teneretur illud tibi cedere, sed so-
lum haberes actionem damni in venditorem: vt
patet ex L. Quoties. 15. C. de rei vindicatione.
Nisi fortè alteri esset tradita titulo gratuito; tunc
enim